

Miljøgodkendelse

**Godkendelse i henhold til Miljøbeskyttelseslovens § 33 af Aabenraa
Krematorium, Gammeldam 16, 6200 Aabenraa
Matr.nr. 175 Kolstrup under Aabenraa**

**Aabenraa Kommune
Kultur, Miljø & Erhverv
Team Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73767676**

Miljøgodkendelse af listevirksomhed:

Miljøgodkendelse til opførelse af et nyt krematorium. Miljøgodkendelsen gives i henhold til kap. 5 i Miljøbeskyttelsesloven¹.

Afgørelse om VVM:

Screeningsafgørelse for det ansøgte projekt er vedlagt (Bilag 1) og meddeles i henhold til VVM-lovens² § 21.

Godkendelsen/afgørelsen omfatter:

Etablering af et nyt krematorie med plads til 2 krematorieovne og tilhørende filterlinjer for rensning af røgen for støv og kviksølv. Overskudsvarmen fra ovnene vil blive ledt til fjernvarmenettet via en varmeveksler.

Godkendt:

Denne miljøgodkendelse er meddelt den 8. maj 2019.

Udarbejdet af:

Kvalitetssikret af:

Lene Lyster Hansen
Civilingeniør

Lillin Villadsen
ingeniør

Sagsnr.: 18/34287

Annonceret: 8. maj 2019

Klagefristen udløber: 7. juni 2019

Søgsmålsfristen udløber: 8. november 2019

---

¹ Miljø- og Fødevareministeriets lovbekendtgørelse nr. 1121 af 3. september 2018 om miljøbeskyttelse.

² Miljø- og Fødevareministeriets lovbekendtgørelse nr. 448 af 10. maj 2017 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Indhold

Stamoplysninger omkring virksomheden	5
Resume og grundlag for afgørelse	6
Del 1: Sagens lovgrundlag og baggrund	7
Tidligere meddelte miljøgodkendelser	7
Tilsynsmyndighed	8
Retsbeskyttelse og revurdering	8
VVM-reglerne	8
Del 2: Kommunens afgørelse	9
Vilkår for afgørelsen	9
Generelt	9
Indretning og drift	9
Luftforurening	10
Støj	11
Oplag og håndtering af råvarer og affald	11
Egenkontrol og driftsjournal	12
Sikkerhedsforanstaltninger, herunder driftsforstyrrelser og uheld	14
Del 3: Miljøteknisk beskrivelse og vurdering	15
Baggrund	15
Planlægning og placering	15
Generelt	17
Indretning og drift	17
Luftforurening	20
Støj	21
Spildevand	21
Jord, grundvand og overfladevand	21
Oplag og håndtering af råvarer og affald	22
Egenkontrol og driftsjournal	23
Sikkerhedsforanstaltninger, herunder driftsforstyrrelser og uheld	23
Bedste tilgængelige teknik (BAT)	23
Ophør af virksomhed	24
Risikovurdering i forhold til Habitatdirektivet	24

Afgørelse om VVM	25
Del 4: Samlet vurdering og udtalelser	26
Samlet vurdering	26
Partshøring	26
Del 5: Klagevejledning.....	27
Bilag	29

Stamoplysninger omkring virksomheden

Navn	Aabenraa Krematorium
Adresse	Gammeldam 16, 6200 Aabenraa
Telefonnummer	51518554
Matr.nr.	175 Kolstrup under Aabenraa
Cvr.nr. P.nr.	36280212 1001743785
Ejes og drives af	Aabenraa Menighedsråd Næstmark 19 6200 Aabenraa
Kontaktperson	Morten Hansen Tlf. 51518554 moha@km.dk
Ansøger	KrematorieKonsulenten v/Søren R. Jepsen Gundsøllevej 81 4000 Roskilde srj@kremkon.dk Tlf. 53777338
Bygninger og grund ejes af	Aabenraa Sogn Næstmark 19, 6200 Aabenraa Att. Morten Hansen
Listepunkt ifølge Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 1458 af 12. december 2017 (Godkendelsesbekendtgørelsen)	<i>Hovedaktivitet:</i> J202 – krematorier <i>Biaktivitet:</i> Ingen

Tabel 1: Stamoplysninger

Resume og grundlag for afgørelse

Aabenraa Menighedsråd ønsker at etablere et nyt moderne krematorium. Ønsket beror på, at det nuværende krematorium ikke har kapacitet til det øgede antal kremeringer, der vil være i fremtiden. Det gamle krematorium lukkes ned, således at der kun vil være kapel i bygningen. Det nye krematorium bygges i den nordvestlige del af området, hvortil der vil være kølerum og adgang for pårørende.

Den ansøgte aktivitet er godkendelsespligtig, og hører under listepunkt J202 - krematorier.

Aabenraa Kommune vurderer, at virksomheden er indrettet og kan drives uden at give anledning til forurening og gener af betydning, når vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Aabenraa Kommunes vurdering af virksomhedens påvirkning af det eksterne miljø, er nærmere beskrevet i afsnittet Miljøteknisk vurdering.

Del 1: Sagens lovgrundlag og baggrund

På grundlag af oplysningerne i virksomhedens ansøgning om miljøgodkendelse af 22. oktober 2018, meddeles miljøgodkendelse til Gammeldam 16, 6200 Aabenraa.

Miljøgodkendelsen omhandler godkendelse af etablering og drift af et nyt krematorium med plads til 2 krematorieovne, og omfatter de miljømæssige forhold, der er defineret i miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, § 33, og i godkendelsesbekendtgørelsen³, det vil sige forhold af betydning for det ydre miljø.

Det er en forudsætning for godkendelsen, at de vilkår, der er anført i godkendelsens Del 2, overholdes fra starten af driften – herunder i indkøringsperioden.

Hvis indretning eller drift ønskes ændret i forhold til det godkendte, skal dette i god tid forinden meddeles godkendelses- og tilsynsmyndigheden. Godkendelsesmyndigheden tager stilling til, om ændringen er godkendelsespligtig.

Anlæggene er omfattet af godkendelsesbekendtgørelsens listepunkter:

Hovedaktivitet
J202 *Krematorier*

Biaktivitet
Ingen

Der er for det ansøgte projekt, listepunkt J202 udarbejdet standardvilkår, jf. standardvilkårsbekendtgørelsens⁴ afsnit 14. Der er, i det omfang det er relevant, benyttet standardvilkår til udarbejdelse af godkendelsen.

Begrundelse og vurdering for vilkår fremgår af Del 3.

Det oprindelige krematorium (1 ovn) fjernes fra kapellet, og miljøgodkendelsen af 26. april 2010 bortfalder.

Tidligere meddelte miljøgodkendelser

På ejendommen er tidligere meddelt de miljøgodkendelser m. v. der fremgår af Tabel 2.

Dato	Titel	Afgørelsestype
3. februar 1993	Miljøgodkendelse af krematorium.	Miljøgodkendelse
26. april 2010	Ombygning af krematorium med bl.a. nyt ovnanlæg med røggasrensning samt med levering af overskudsvarmen til Aabenraa-Rødekro Fjernvarme. Denne godkendelse bortfalder.	Miljøgodkendelse

Tabel 2: Tidligere meddelte miljøgodkendelser

³ Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 1458 af 12. december 2017 om godkendelse af listevirksomhed.

⁴ Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 1474 af 12. december 2017 om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed.

Tilsynsmyndighed

Aabenraa Kommune er tilsynsmyndighed for virksomheden.

Retsbeskyttelse og revurdering

Retsbeskyttelsesperioden for miljøgodkendelsen udløber 8 år efter godkendelsen er meddelt. Hvis miljøgodkendelsen påklages, udløber den 8 år efter den endelige afgørelse.

VVM-reglerne

Virksomhedens aktiviteter er omfattet af VVM-loven. Aabenraa Kommunes vurdering og screeningsafgørelse vedrørende VVM findes i Del 3 og Bilag 1.

Del 2: Kommunens afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 til etablering af et nyt krematorium på nedenstående vilkår.

Standardvilkår er markeret med (SX), hvor X henviser til vilkårsnummeret i bekendtgørelsen.

De væsentligste miljøforhold for denne virksomhedstype er luftforurening, støj, affald og risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand.

Vilkår for afgørelsen

Generelt

1. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på virksomheden. Driftspersonalet skal være orienteret om godkendelsens indhold.
2. Godkendelsen bortfalder, hvis driften ikke er startet inden 2 år fra godkendelsens dato.
3. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.
4. Virksomheden skal indrettes og drives i overensstemmelse med det, der er oplyst i ansøgningen, med mindre det er ændret i afgørelsen.
5. Tilsynsmyndigheden skal straks orienteres om følgende forhold:
  - Ejerskifte af virksomhed og/eller ejendom
  - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
  - Indstilling af driften for en længere periode

Orienteringen skal være skriftlig og fremsendes, før ændringen indtræder.

6. Ved ophør af virksomhedens drift skal virksomheden foretage oprydning af råvarer og affald og eventuel rensning af bygninger og grund, og træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forurening af jord og grundvand, og for at bringe arealet tilbage i en miljømæssig acceptabel stand. En redegørelse for disse foranstaltninger samt hvordan der lukkes ned på en forsvarlig måde, skal fremsendes til tilsynsmyndighedens accept senest 3 måneder, før driften ophører helt eller delvist.

Indretning og drift

7. Krematorieanlægget skal have nedskrevne driftsinstrukser og procedurer for:
  - Drift og vedligeholdelse af anlægget, herunder ovne, røggasrensningsanlæg mv.,
  - Opbevaring og håndtering af affaldsfraktioner
  - Registrering og føring af driftsjournal og kremeringsrapporter, forhold ved egenkontrol og præstationsmålinger samt rapportering til tilsynsmyndigheden, og
  - Driftsforstyrrelser og uheld. (S2)
8. I afkast, hvor der er fastsat en emissionsgrænse, skal der være etableret målesteder med indretning og placering som anført i MEL-22 Kvalitet i Emissionsmålinger

(Miljøstyrelsens anbefalede metoder, der findes på hjemmesiden for Miljøstyrelsens Referencelaboratorium for måling af emissioner til luften: www.ref-lab.dk). Målestederne skal være placeret, sådan at det sikres, at de fastsatte emissionsgrænseværdier kan dokumenteres overholdt. (S3)

9. Krematoriets skorsten skal være ført mindst 3 meter over tagryg på det tag, hvor skorstenen er placeret. (S4)
10. Røggastemperaturen skal ved tilgang til skorsten være minimum 110 °C. (S5)
11. Temperaturen i ovnens efterforbrændingskammer (EBK) skal styres, så den både før indsættelse af kisten og under hele kremeringen er mindst 800 °C. (S6)
12. Efterforbrændingszonens volumen skal svare til, at røggasserne opnår en opholdstid på mindst 1 sekund ved 800 °C. (S7)
13. Tilsætningen af forbrændingsluft til efterforbrændingszonen skal være iltstyret. Røggassens indhold af O₂ skal under hele processen være mindst 4 %. (S8)
14. Der må kun brændes kister, der er mærket i henhold til den af Danske Krematoriers Landsforening udarbejdede kistedeklaration. (S9)
15. Bypass drift, hvor røggasserne ledes uden om røggasrensingsanlægget, må kun forekomme ved havari af røggasrensingsanlægget, og i den situation må kun den igangværende kremering færdiggøres. Bypass drift skal hurtigst muligt indberettes til tilsynsmyndigheden, og eventuel forlængelse af bypass drift skal aftales med tilsynsmyndigheden. (S10)

Luftforurening

16. Krematorieanlægget skal være forsynet med et røggasrensingsanlæg, der sikrer, at emissionsgrænseværdierne i tabel 3 er overholdt. (S11)

Stof	Midlingstid	Emissionsgrænseværdi mg/normal m ³ *
Totalstøv	1 kremering	10
CO	1 kremering	50
CO	2 minutter	500
Hg	1 kremering	0,1

Tabel 3: Emissionsgrænseværdier for krematorier. *mg/normal-m³ betyder mg stof pr. m³ tør røggas omregnet ved 0° C og 101,3 kPa ved et O₂-indhold på 11 %. Værdierne er fra standardvilkårsbekendtgørelsen.

17. Virksomheden må ikke give anledning til lugtgener uden for virksomhedens område, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige for omgivelserne. (S12)
18. Virksomheden må ikke give anledning til støvgener uden for virksomhedens område, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige for omgivelserne.
19. Afkast fra askeknusere skal være forsynet med støvfilter. (S13)

Støj

20. Driften af virksomheden må ikke medføre, at virksomhedens samlede bidrag til støjbelastningen uden for virksomhedens grund overstiger nedenstående grænseværdier (Tabel 4). De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A). Støj fra intern transport medregnes i virksomhedens støjbidrag.

Tidsrum	Mandag - fredag kl. 07 - 18, lørdag kl. 07 - 14	Mandag - fredag kl. 18 - 22, lørdag kl. 14 - 22, søn- og helligdag kl. 07 - 22.	Alle dage kl. 22 - 07
Områdets anvendelse			
Erhvervsområde	60 dB (A)	60 dB (A)	60 dB (A)
Blandet bolig og erhverv	55 dB (A)	45 dB (A)	40 dB (A)
Boligområde	45 dB (A)	40 dB (A)	35 dB (A)

Tabel 4: Gældende støjgrænser jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder. Grænseværdierne er angivet som det A-vægtede ækvivalente korrigerede støjniveau. Det ækvivalente støjniveau er støjens middelværdi over et længere tidsrum (om dagen 8 timer, om aftenen 1 time og om natten ½ time).

For dagperioden kl. 07.00 – 18.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer, dog kun 7 timer lørdage 07.00 – 14.00 og 4 timer lørdage kl. 14.00 – 18.00. For aftenperioden kl. 18.00 – 22.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 1 time. For natperioden kl. 22.00 – 07.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på ½ time.

Virksomheden skal, såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, lade foretage målinger og beregninger af virksomhedens bidrag til støjniveauet i omgivelserne på et tidspunkt, hvor virksomheden er i fuld drift. Tilsynsmyndigheden kan i den forbindelse bestemme, at virksomheden skal få foretaget en støjkortlægning. Dog kan målinger/beregninger normalt højst kræves en gang årligt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret, eller af en certificeret person godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling – eksterne støj". Målinger og beregninger af støjniveauet skal foretages efter de retningslinjer, der er opstillet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, Ekstern støj fra virksomheder, nr. 6/1984, Måling af ekstern støj fra virksomheder samt nr. 5/1993, Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Udgifterne afholdes af virksomheden.

Arbejdstiderne på virksomheden begrænses ikke af miljøgodkendelsen. Der kan arbejdes hele døgnet, alle dage, også weekender og helligdage, blot skal de angivne støjgrænser overholdes de angivne steder på de angivne tidspunkter.

Oplag og håndtering af råvarer og affald

21. Udendørs overjordisk opbevaring af beholdere med olie og kemikalier skal være overdækket og afskærmet mod vejrlig. Opbevaringspladsen skal være sikret mod påkørsel og indrettet med tæt belægning. Indholdet fra den største beholder skal kunne tilbageholdes ved uheld, dvs. olie eller kemikalier må ikke kunne løbe i kloaksystemet eller ud på jorden.

22. Affald fra røggasrensingsanlæg skal opbevares indendørs i tætte, lukkede beholdere. (S14)
23. Affald fra virksomheden skal opsamles, opbevares og bortskaffes i henhold til Aabenraa Kommunes anvisninger, se regulativ for erhvervsaffald på kommunens hjemmeside www.aabenraa.dk. Farligt affald skal opbevares i egnede beholdere, der er mærket så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Affaldet skal bortskaffes til godkendt modtager. Dokumentation for bortskaffelse af affald skal opbevares på virksomheden og udleveres til miljøtilsynet på forlangende.

Egenkontrol og driftsjournal

Automatisk kontrol

24. Anlægget skal være forsynet med SRO-anlæg for styring, regulering og overvågning af forbrændingsprocessen. (S15)
25. SRO-anlægget skal som minimum vise røggastemperaturen i efterforbrændingskammeret (EBK) lige før eller i skorstenen samt være udstyret med AMS (automatisk målesystem) til måling af O₂- og CO-koncentrationer. (S16)
26. Data for de i vilkår S16 nævnte parametre indføres i kremeringsrapporter for de enkelte kremeringer. Herudover skal kremeringsrapporterne som minimum indeholde:
  - Dato, tidspunkt og varighed af kremeringen,
  - Kistens DKL-mærkning,
  - Temperatur i EBK og skorsten,
  - O₂- og CO-indhold i røggassen, samt
  - Antal og varighed af eventuelle overskridelser af godkendelsens emissionsgrænseværdier. Kremeringsrapporterne skal være tilgængelige for tilsynsmyndigheden og skal opbevares på anlægget i mindst 5 år. (S17)
27. AMS-målere for O₂ og CO skal:
  - Gennemgå en årlig kontrol og serviceeftersyn af et sagkyndigt firma,
  - Efterses og kalibreres med kalibreringsgasser efter leverandørens anvisninger,
  - Kontrolleres ved en parallelmåling hvert tredje år, og
  - Foretages første gang senest 3 måneder efter et anlæg er taget i brug. (S18)

Præstationskontrol

28. Senest 3 måneder efter at et nyt anlæg er taget i brug, skal der ved præstationskontrol foretages 3 enkeltmålinger, hver af en varighed svarende til en hel kremering fra indsætning til og med askeudskrabning, med henblik på at dokumentere, at emissionsgrænseværdierne i vilkår 16 er overholdt. Hvis et krematorieanlæg har flere filterlinjer, foretages 3 målinger på hver linje.

Målingerne skal foretages under repræsentative driftsforhold (maksimal normaldrift). Målingerne skal udføres af et firma/laboratorium, der er akkrediteret hertil af DANAK (Den Danske Akkrediteringsfond) eller af et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskriver af EA's multilaterale aftale om gensidig anerkendelse. Prøvningsrapport over målingerne skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest 2 måneder efter, at disse er foretaget. Herefter skal der foretages mindst en årlig præstationskontrol efter samme retningslinjer.

Bemærk, at de 3 målinger skal foretages sidst i perioden, inden der doseres nyt kul til filteret, såfremt det sker batchvis. (S19)

29. Prøvetagning og analyse skal ske efter de i tabel 5 nævnte metoder eller efter internationale standarder med mindst samme analysepræcision og usikkerhedsniveau. (S20)

Navn	Parameter	Metodeblad*
Bestemmelse af koncentrationen af totalt partikulært materiale i strømmende gas	Støv	MEL-02
Bestemmelse af koncentrationer af ilt (O ₂) i strømmende gas	O ₂	MEL-05
Bestemmelse af koncentrationer af kulmonooxid (CO) i strømmende gas	CO	MEL-06
Bestemmelse af koncentrationer af kviksølv i strømmende gas	Hg	MEL-08b

Tabel 5. Prøvetagnings- og analysemetoder. *se Miljøstyrelsens Referencelaboratorium for måling af emissioner til luften på www.ref-lab.dk

30. Emissionsgrænseværdierne anses for overholdt, når det aritmetiske gennemsnit af alle enkeltmålinger udført ved præstationskontrollen er mindre end eller lig med emissionsgrænseværdien. (S21)
31. I måleperioden, hvor præstationskontrollen udføres, måles og registreres data om kisten og dens indhold. Følgende registreringer vedlægges prøvningsrapporten som bilag:
- Krematoriets kremeringsnummer.
  - Kremeringsnummer den pågældende dag.
  - Ovnnummer.
  - Starttidspunkt for kremering.
  - Sluttidspunkt for kremering.
  - Kistens DKL-mærkning.

Dagens kremeringsrapport skal vedlægges som bilag. (S22)

Driftsjournal

32. Der skal føres driftsjournal med angivelse af:

- Antal kremeringer pr. år.
- Årligt forbrug af olie, gas og el.
- Årligt forbrug af adsorptionsmateriale for udskillelse af tungmetaller.
- Dato for udskiftning af filterposer til støvfiltre.
- Dato for udskiftning af adsorptionsmateriale eller katalysatorer.
- Dato for kalibrering af røggasanalyseudstyr (O₂ og CO).
- Dato for kontrolmålinger af emissioner med oplysning om målelaboratorium (Akkrediteret).
- Dato for aflevering af adsorptionsmateriale samt mængde (kg) og modtager.
- Dato og varighed af bypass drift.

Driftsjournalen skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden og skal opbevares på virksomheden i mindst 5 år. (S23)

Sikkerhedsforanstaltninger, herunder driftsforstyrrelser og uheld

33. Tilsynsmyndigheden skal straks underrettes om driftsforstyrrelser eller uheld, der medfører forurening af omgivelserne eller indebærer en risiko for det. En skriftlig redegørelse for hændelsen skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest en uge efter, at hændelsen er sket. Det skal fremgå af redegørelsen, hvilke tiltag der vil blive iværksat for at hindre lignende driftsforstyrrelser eller uheld i fremtiden. Underretningspligten fritager ikke virksomheden for at afhjælpe akutte uheld. Udenfor normal kontortid skal underretningen ske til alarmcentralen på tlf. 112.
34. Såfremt der forekommer driftsstop i røggaskøler eller filter, skal der foretages det nødvendige for at forhindre en eventuel brand. Tilsynsmyndigheden skal straks underrettes. Se i øvrigt vilkår 37.
35. Ved strømsvigt skal et nødstrømsaggregat overtage strømforsyningen, således at de igangværende kremeringer kan afsluttes på normal vis. Der må ikke igangsættes nye kremeringer under strømsvigt.

Del 3: Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er lavet på baggrund af den af virksomheden fremsendte ansøgning, tilsynsoplysninger, udleveret materiale, og korrespondance med virksomheden.

Ansøgning om miljøgodkendelse inkl. VVM-anmeldelse er modtaget den 22. oktober 2018 hos Aabenraa Kommune.

Baggrund

Det oprindelige krematorium råder over en krematorieovn med en kapacitet på 1.700 kremeringer årligt. De seneste år er antallet af kremeringer steget til ca. 2.000 årligt, og antallet af kremeringer forventes at stige til ca. 2.800 kremeringer årligt over den kommende årrække.

Den gældende miljøgodkendelse for det eksisterende krematorie giver tilladelse til 2.500 kremeringer pr. år, hvilket er for lidt i forhold til det forventede behov. Der søges derfor om godkendelse til at etablere et nyt krematorie med en kapacitet på 3.400 kremeringer årligt.

Der er ikke mulighed for at udvide kapaciteten i det eksisterende krematorium, hvorfor der etableres en ny krematoriebygning med plads til 2 ovne og røgrensningsanlæg, så krematoriet kan opretholde kapacitet selvom en af ovnene er ude af drift.

Det oprindelige krematorie tages ud af drift, således at bygningen fremover kun vil blive benyttet til kapel. Den nye krematoriebygning bliver bygget i den nordvestlige del af kirkegårdsområdet.

Planlægning og placering

Det nye krematorium bliver placeret på matr.nr. 175 Aabenraa, beliggende Gammeldam 16, 6200 Aabenraa (Bilag 2 og 3). Anlægsarbejdet forventes påbegyndt ultimo juni 2019 og afsluttet juli 2020. Leverandøren vil foretage prøvekremeringer ca. 1 måned inden anlægget er klar til aflevering, så der vil være en måneds drift af krematoriet inden der er holdt afleveringsforretning med leverandøren.

Krematoriet vil blive placeret længst mod nordvest midt mellem urnegravstederne og Vestvejen. Adgang for pårørende til bygningen vil ske fra syd via en forlængelse af den eksisterende sti gennem Birkelunden. Gangbesværede kan benytte den nyanlagte vej og parkere ved krematoriet. Kirkegårdens materialedepot placeres længst mod nord.

Bygningen er højest mod nord og falder i højden mod syd, se figur 1. Mod nord er der dermed tilstrækkelig højde til ovn- og teknikrum. Fremfor at lade skorstenen fremstå som et selvstændigt element, er den blevet integreret i selve bygningen.

Figur 1. Bygningens facade mod øst, ekstern visualisering fra dispositionsforslaget, februar 2018.

Oprindeligt skulle taget bestå af en sedum-løsning, der dels er valgt ud fra arkitektoniske hensyn og dels ud fra de klimamæssige fordele et sådant tag besidder. Grundet det store energiforbrug i forbindelse med driften af krematoriet, vil der i stedet etableres solceller på den store sydvendte tagflade. Der vil blive anvendt solceller, der er integreret i tagstenene. På den måde kan solcellerne monteres på hele tagfladen, og man opnår en ensartet og forholdsvis traditionelt udseende løsning. Der vil ligeledes blive monteret solceller på den overdækkede materialegård.

Planlægning

Virksomhedens placering ligger ifølge Aabenraa Kommunes *Kommuneplan 2015* i område til offentlige formål, nr. 1.1.031.D, Tillæg nr. 12 Langrode - Forstalle. Der er ingen lokalplan for det område, hvor krematoriet skal bygges. Området anvendes til skoler, gymnasier, plejehjem, kirkegård og krematorium.

Drikkevandsinteresser

Projektområdet er beliggende i et område der er udpeget som område uden drikkevandsinteresser.

Områder uden drikkevandsinteresser er områder hvor der ikke indvindes grundvand.

Transportforhold

Til- og frakørsel til det nye krematorium vil ske via en eksisterende vejadgang ved Vestvejen. Til- og frakørsel til kirkegården og kapellet vil uændret foregå via Gammeldam, som derved friholdes for trafikken til/fra krematoriet. Parkering kan enten foregå på den eksisterende parkeringsplads midt i kirkegårdsområdet (tæt ved kapellet) eller lige ved krematoriet. Indlevering af kister med rustvogn vil foregå på sydsiden af bygningen længst mod vest. Bedemænd, der har fået udleveret nøgle, kan aflevere kister til kølerummet uden for normal åbningstid ved selvbetjening. Lastbiler til servicering af teknik- og ovnrør får adgang nord om bygningen.

Køreflader vil af hensyn til brug og vedligeholdelse udføres med asfaltbelægning, medens parkeringsfladen forbeholdt pårørende udføres med græsarmering. Den eksisterende sti fra syd forbi urnegravstederne, forlænges og fører fodgængere fra den eksisterende parkeringsplads, gennem Birkelunden hen til krematoriet. Denne sti udføres med grusbælgning svarende til den eksisterende sti.

Antallet af biler er skønnet til ca. 3.400 rustvogne med kister og urner, og ca. 1.000 øvrige biler.

Afstand til naboer

Der er et mindre beboelsesområde syd for krematoriet. Adgangsvejen fra den eksisterende parkeringsplads til krematoriet vil forløbe umiddelbart nord om boligerne. Krematoriets skorsten bliver placeret nord for bygningen og dermed i rimelig afstand fra boligerne.

Vurdering af planlægning og placering

Besøgende vil primært parkere på den eksisterende parkeringsplads på Gammeldam og gå til krematoriet. Der vil ikke forekomme en mærkbar øget trafik, idet der i forvejen er et krematorie på kirkegårdsarealet.

Idet bedemændene fremover vil have indkørsel via Vestvejen, vil beboerne langs Gammeldam opleve en reduktion af trafikken til kirkegården.

Generelt

Standardvilkår 1 er ikke taget med, da vilkår 6 er mere omfattende og derudover er dækkende for indholdet i standardvilkåret.

Indretning og drift

Indretning

Projektet omfatter etablering af en ny bygning med plads til 2 krematorieovne og tilhørende filterlinjer for rensning af røgen for støv og kviksølv, se bilag 4 og 5. Filterlinjen består i hovedsagen af røggaskøler, posefilter, røggasblæser samt diverse hjælpeudstyr. Endvidere etableres anlæg for udnyttelse af varmen i røggasserne fra ovnene. Den bortkølede varme udnyttes til opvarmning af bygningen og afsættes via varmeveksler til fjernvarmenettet. Der frigives ca. 325 kWh varme pr. kremering.

Filtret opstilles i stueetage sammen med omdrejningsreguleret røggassuger.

Der etableres bypass over filtret med bypass spjæld. Bypass træder automatisk i funktion ved filterfejl (f.eks. for stort differestyk eller en filterbrand), så en igangværende kremering kan færdiggøres.

Der vil blive anvendt posefilter med dosering af aktivt kul på poserne. Filteret bliver af fabrikatet Nederman type FD 3/2,5/30 eller tilsvarende. Der vil blive tilført 200 - 400 g adsorbent af typen Factivat 50, der består af 50 % aktivt kul og 50 % kalk, pr. kremering.

Det vil blive krævet af filterleverandøren, at filtrenes udskilningsgrad er mindst 95 % af tilført kviksølv, og at emissionsgrænseværdierne i Miljøstyrelsens bekendtgørelse om standardvilkår overholdes (standardvilkår 11).

Pårørende ankommer fra bygningens sydside, hvor de via det overdækkede for-areal ankommer i et vindfang, hvorfra der er adgang til det særligt indrettede pårørende-rum. Der er ligeledes adgang til et toilet, der er indrettet så det også tilgodeser eventuelle handicappede pårørende.

I den østlige ende af ovnrummet er der direkte adgang til teknikrummet, der serviceres fra nord. I ovnrummet er der ligeledes adgang for servicering fra nord via en port, der tillader levering af de store ovne.

I forlængelse af ovnrummet mod syd er der indrettet lokaler til kontrolrum, askehåndtering, urnedepot samt lokale til pårørende, der ønsker at overvære kremeringen.

Krematorieanlægget forsynes med SRO anlæg, som omfatter det komplette anlæg med ovn, røggaskøler, filter, VVS (køleanlæg) osv. Alle relevante drifts- og miljødata vises som øjebliksværdier, og logges i PC terminalernes rapportsystem.

Forbrændingsprocessen styres og overvåges elektronisk og alle væsentlige driftsparametre bliver logget og udskrevet i hændelsesrapporter.

Principiel opbygning af processen er vist på bilag 6.

De dele af implantater fra liget og jernskrot fra kisten, der ikke kan rummes i urnen, frasorteres før asken hældes i urnen. Urnen nedsættes i en urnegrav eller afhentes af bedemændene for nedsættelse på relevant kirkegård.

Den eksisterende ovn og røgrensningsanlæg af fabrikat Mitab, på det nuværende krematorie tages ud af drift, når det nye anlæg er klar.

Overskudsvarmen fra anlægget vil blive leveret til Aabenraa-Rødekreto Fjernvarme.

OML-beregning

Der er ikke udført en OML-beregning på afkast, da der ikke søges om dispensation fra den skorstenshøjde, der er angivet i standardvilkåret. Ifølge standardvilkårsbekendtgørelsens afsnit 14.3 H skal der kun foretages OML-beregninger såfremt krematorieanlægget ønsker at fravige standardvilkår 4.

Drift

Efter indlevering af kisten føres denne ind i et modtagerum, hvorfra den kan føres videre ind i kølerummet. I kølerummet er der plads til 39 kister. I et hjørne af kølerummet er desuden disponeret med et mindre fryserum, hvor op til to yderligere kister kan afvente kremering i længere tid.

Fra kølerummet er der direkte adgang til ovnrummet via en skydedør. I ovnrummet er de to ovne placeret centralt med tilpas manøvreareal på begge sider. Kisterne føres fra kølerum til ovnen på en elektrisk drevet truck og afsættes på indføringsplanken, der normalt er nedfældet i gulvet foran ovnen. Kisteindsætningen foregår automatisk ved betjening fra kontrolpanel placeret i sikker afstand fra ovnens indsætningsluke.

Krematorieovnene konstrueres så de kan være i drift i maksimalt 20 timer i døgnet med en kremeringstid på 1 – 1½ time. Normalt vil driftstiden være mandag – fredag kl. 06.00 – 18.00, lørdag kl. 08.00 – 16.00 og normalt ingen drift søn- og helligdage. Der vil dagligt kunne udføres ca. 16 kremeringer pr. dag (8 kremeringer pr. ovn). Det forventes, at behovet vil være ca. 2.500 kremeringer pr. år, hvilket svarer til ca. 10 kremeringer pr. dag.

Ved nedbrud på nabokrematorier samt ved spidsbelastning kan der forekomme drift indtil kl. 21.00 på hverdage og mellem kl. 07.00 og 16.00 på søn- og helligdage.

Kremeringsforløb:

1. indsætningsluger åbner
2. indsætningsapparatet fører kisten ind i ovnen og afsætter den på banketter
3. indsætningsapparatet føres ud af ovnen og lugen lukker
4. efter 80 – 90 minutter, når kremeringen er slut, skræbes asken manuelt ned i udglødningskammeret
5. den udglødede aske tømtes ud i en askebakke og sættes i svaleskab
6. asken findeles i en askebereder

Kremeringen er styret af et SRO-anlæg, som sørger for at ovnen er opvarmet til ca. 700 °C i hovedbrændkammeret, hvorved kisten bryder i brand, og mindst 800 °C i efterbrændingskammeret, hvorved gassen udbrændes fuldstændigt. Opholdstiden i efterbrændingskammeret er mindst 1 sekund. Desuden sørger anlægget for en optimal iltregulering. Disse minimumstemperaturer opretholdes under kremeringen af automask styrede gasbrændere, så forbrændingsprocessen foregår optimalt og med minimalt energiforbrug.

Røggassen er fuldstændig udbrændt ved 800 °C i minimum 1 sekund. Den nu 800 – 1.000 °C varme røggas ledes under gulvet via røgkanal til teknikrum, hvor den nedkøles i en røggaskøler til ca. 150 °C, som er den maksimale driftstemperatur for filter og aktivt kul. Røggaskøleren udføres som røgrørskedel med 2 eller 3 slag. Inden røggassen ledes til filtersektionen, ledes den gennem et gnistfang, der udskiller eventuelle gnister. I filtersektionen fjernes støv, kviksølv og dioxiner med en blanding af aktivt kul og kalk, der doseres direkte på filteret. Herved sikres også, at røggassens indhold af syre opfanges. Støvfilteret renses ved trykluft.

Efter filteret sørger en røggassuger for at røggassen føres til skorsten for udledning til atmosfæren i en højde på minimum 3 meter over tag. Røggassugeren sørger for at opretholde et undertryk i ovnens hovedbrændkammer og blæser den afkølede røggas ud gennem skorstenen. Røggassugerens hastighed reguleres med frekvensomformer, så energiforbruget minimeres.

Udsugning foretages med rumluft, og varmen anvendes til opvarmning af den nødvendige friskluft, i alt ca. 2.000 m³/h for hver ovn i drift.

Efter ca. 1 – 1½ time er kremeringen afsluttet, og asken skræbes ned i et udglødningskammer, hvor asken opbevares under den efterfølgende kremering. Når asken er udglødet bringes den til et svaleskab, hvor asken henstår indtil den har opnået rumtemperatur. Herefter overføres asken til askeberederen, hvor de sidste knoglerester pulveriseres og eventuelle proteser og andre metaldele frasorteres. Efter behandling i askeberederen overføres asken til urnen, der pakkes, mærkes og stilles i depot til afhentning eller forsendelse.

Standardvilkår

Der er benyttet standardvilkår for indretning og drift af krematoriet.

Vurdering af indretning og drift

Det er Aabenraa Kommunes vurdering at indretning og drift af krematoriet kan ske uden væsentlig påvirkning af det omkringliggende miljø, såfremt meddelte vilkår overholdes.

Luftforurening

Røggassen fra kremeringsprocessen er den største potentielle kilde til luftforurening fra krematoriet. Røggassen indeholder de miljøfremmede stoffer, der ikke er blevet brændt af under processen, og de miljøfremmede stoffer stammer dels fra kisten og dels fra afdøde.

Fra kisten afgives der bindemidler i lim og formalin fra spånplader. Fra afdøde afgives der kviksølv fra tandfyldninger, hår og negle. Desuden afgives der stoffer fra indopererede metaldele som hofter, knæ og skruer, og fra eksempelvis pacemakere, der i sjældne tilfælde ikke er blevet fjernet fra afdøde før kremeringen.

De to kremeringsovne og filtre vil blive leveret af Facultatieve Technologies Ltd, England, og er hver tilsluttet en filterlinje bestående af røggaskøler og posefilter. Røggassen ledes fra ovnen i rør til en luft/vand røggaskøler, hvor røggassen køles ned fra ca. 800 °C til ca. 120 °C. Partikler tilbageholdes i posefilteret og kviksølv adsorberes i aktivt kul/kalk direkte på posen. De rensede røggasser suges via en røggasventilator for hver linje til en fælles skorsten på ca. 12 m over terræn, hvorfra røggasserne emitteres til atmosfæren. Askebereder og svaleskab er forsynet med udsugning og støvfilter.

Der er stillet standardvilkår om, at krematoriet skal være forsynet med et røggasrenseseanlæg, som skal kunne leve op til emissionsgrænserne i tabel 3.

Notifikationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af emissioner til luft, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen, samt nr. 2/2002 B-værdivejledningen (jf. supplement til B-værdivejledningen 2008, miljøprojekt nr. 1252, 2008) og nr. 4/1985 Begrænsning af lugtgener fra virksomheder. Der er standardvilkår for luftforurening fra krematoriet.

Ved referencetilstanden normal m^3 forstås:

Mg/normal m^3 betyder mg stof pr. m^3 tør røggas omregnet til en temperatur på 0 °C, og ved et tryk på 101,3 kPa, som tør gas og ved et iltindhold på 11 og 15 % O_2 (for ovn med henholdsvis støttebrænder og el-opvarmede ovne).

Resultaterne af emissionsmålinger af støv m.v. angives i mg/normal m^3 .

Aabenraa Kommune har ikke tidligere modtaget klager over luftforurening i forbindelse med drift af det oprindelige krematorium.

Standardvilkår

Der er benyttet standardvilkår.

Vurdering af luftforurening

Der er i nærværende godkendelse benyttet standardvilkår for henholdsvis lugt og støvgener. Indretning og drift af krematoriet forventes ikke at medføre væsentlige gener i omgivelserne, når de stillede vilkår overholdes. Til og frafrakørsel sker på fast belægning og virksomheden vurderes ikke at kunne give anledning til støvgener.

Støj

Den væsentligste støj fra virksomheden sker i form af kørsel til og fra virksomheden samt fra ventilatorer. Alt andet støjende maskineri er placeret inde i bygningen.

Kompressorer opstilles i teknikrummet. Hver kompressor har kapacitet til at forsyne 2 filteranlæg med trykluft til rensning af filter og røggaskøler, således at kremeringerne kan fortsætte selvom en kompressor tages ud af drift.

Røggassugerne placeres i et selvstændigt støjisoleret rum. Der etableres lyddæmper inden røggaskanalen tilsluttes skorstenen, således at støjniveauet i omgivelserne holdes under 40 dB(A).

Der forefindes ikke standardvilkår omkring støj. Der er stillet vilkår for overholdelse af støj i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 fra 1984 om Ekstern støj fra virksomheder.

Aabenraa Kommune har ikke tidligere modtaget klager over støjgener i forbindelse med drift af det oprindelige krematorium.

Vurdering af støj

Det er Aabenraa Kommunes vurdering at støjniveauet på og omkring virksomheden ikke vil øges i forbindelse med den ansøgte aktivitet. Vilkår med gældende støjgrænser for området er indsat i nærværende godkendelse. Det er Aabenraa Kommunes vurdering at de gældende støjgrænser for de forskellige områdetyper omkring virksomheden kan overholdes med den ansøgte drift.

Spildevand

Eneste form for spildevand fra krematoriet er sanitært spildevand fra toiletter.

Der forefindes ikke standardvilkår omkring spildevand.

Vurdering af spildevand

Der afledes kun sanitært spildevand fra krematoriet. Det er derfor ikke relevant at stille særlige vilkår for håndtering af spildevand.

Jord, grundvand og overfladevand

Kirkegårdsområdet er placeret i et område uden drikkevandsinteresser og udenfor indvindingsopland til almene vandværker. Placeringen af et krematorium og driften af dette giver ikke anledning til risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand.

Der er ingen standardvilkår for dette område. Der er ikke sat yderligere vilkår for området.

Vurdering af jord, grundvand og overfladevand

Der er efter Aabenraa Kommunes vurdering ikke aktiviteter på krematoriet, der indebærer risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand. Det er derfor ikke relevant at stille vilkår for dette.

Oplag og håndtering af råvarer og affald

Råvarer

Der etableres et depot for opbevaring af adsorbtionsmaterialet, der anvendes i forbindelse med filtersektionen. Der vil blive anvendt ca. 0,5 kg Factivate pr. kremering, hvilket svarer til ca. 1.700 kg om året.

Der vil blive anvendt 10 – 12 kg bio-LPG (CO₂ neutralt propan (flaskegas)) pr. kremering. Forbruget afhænger af ovnens driftstid, da lang driftstid pr. døgn medfører et reduceret brændselsforbrug til opvarmning af ovnen den efterfølgende dag. Bio-LPG vil blive opbevaret i en 20.000 liters nedgravet tank. Nedgravede gastanke skal opfylde Forsvarsministeriets og Beredskabsstyrelsens bekendtgørelse om tekniske forskrifter for gasser⁵.

Risiko for forurening fra brændsel er således elimineret, da eventuelt spil vil fordampe.

Affald

Affald fra posefiltre (filteraffald) består af aske fra røggasrensingsanlæg og Factivate 50, som er forurenede med kviksølv og evt. spor af tungmetaller og dioxiner. Filteraffaldet føres automatisk fra filtrets bundtragt til en ståltromle med spændelåg. Ståltromlen har et indhold på 100 – 200 l. Efter påfyldning lukkes tromlen med spændelåg, og påføres fareseddel med deklaration iht. EAK kode 190113 - "Flyveaske indeholdende farlige stoffer". De fyldte tromler transporteres med pallevogn og lift til opbevaring i depot på betongulv i teknikrummet. Tromlerne bortskaffes med passende intervaller af Motas som farligt affald til behandling/destruktion hos Stena Recycling. Ca. 0,5 kg pr. kremering skønnes at være Factivate 50. Den resterende mængde på ca. 0,2 kg skønnes at være aske m.m. Aske opstår når der fra kistens indvendige beklædning eller fra ligklæder løsriveres flager af ikke helt udbrændt materiale, som så opfanges i filteret for til sidst at ende i ståltromlen under filteret.

Ved 3.400 kremeringer pr. år, produceres ca. 2.380 kg affald. Affaldet vil blive bortskaffet flere gange årligt, således at der maksimalt opbevares 2.000 kg inden næste afhentning.

Der er stillet standardvilkår for oplag og håndtering af råvarer og affald.

Skrot fra kister

Metalaffald fra kistebeilag, håndtag m.v. opbevares i metalbeholder og afleveres til Ortho Metals (Holland) til genbrug. Affaldet afhentes med 1 til 2 års mellemrum.

Metalaffald fra implantater

Denne affaldsfraktion bestående af højt legerede metaller som titanium m.v. opbevares i specialcontainer og indsamles til genbrug. Containere afhentes af Ortho Metals (Holland) til genbrug. Affaldet afhentes med 1 til 2 års mellemrum.

Brændbart affald

Denne affaldsfraktion består af kistepynt, blomsterdekorationer m.v., og opbevares i rullecontainer, der afleveres som grønt affald til forbrænding.

---

⁵ Forsvarsministeriets og Beredskabsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1444 af 15. december 2010 om tekniske forskrifter for gasser.

Vurdering af råvarer og affald

Aabenraa Kommune vurderer at råvarer og affald, med de stillede vilkår, vil blive håndteret på en miljømæssig forsvarlig måde.

Egenkontrol og driftsjournal

Der er stillet standardvilkår om, at anlægget skal være udstyret med SRO-styring, hvilke data anlægget skal kunne vise, og hvilke data der skal logges i kremeringsrapporten for hver kremering. Desuden er der stillet vilkår om regelmæssige eftersyn og service på måleudstyret, så det sikres at de målte data er retvisende.

For at kunne kontrollere om anlægget overholder grænseværdierne for luftemissioner, stilles der vilkår om én årlig præstationsmåling. Derudover stilles der vilkår om at krematoriet skal føre en driftsjournal over relevante miljømæssige data, så tilsynsmyndigheden kan kontrollere, om vilkårene for driften af anlægget overholdes.

Vurdering af egenkontrol

Det er Aabenraa Kommunes vurdering at såfremt der foretages egenkontrol i henhold til de stillede vilkår, sikres det at virksomheden drives på en miljømæssig forsvarlig måde.

Sikkerhedsforanstaltninger, herunder driftsforstyrrelser og uheld

Ved utilsigtet driftsstop i røggaskøler eller filter, kan disse afspærres med røggasspjæld, så røggassen ledes uden om og en eventuel brand kan indesluttet og kvæles. Den varme røggas tilsættes køleluft indtil temperaturen er faldet til ca. 400 °C, som er den maksimale driftstemperatur for de efterfølgende røggaskanaler og skorstenskerner af stål. I disse situationer kan den igangværende kremering afsluttes under reduceret forbrændingsproces, men miljøkravene kan ikke overholdes.

Ved strømsvigt overtager et nødstrømsaggregat strømforsyningen ved hjælp af en generator, således at de igangværende kremeringer kan afsluttes på normal vis.

Ved haveri af røggasanlægget, ledes røggassen udenom røggasrensningsanlægget via bypass, og røgen vil ikke blive rensset.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

BAT for listepunkt J202 består af standardvilkår, jf. Miljøstyrelsens Orientering nr. 4/2014. Der er for udarbejdelse af godkendelsen benyttet de standardvilkår for listepunkt J202 som er fundet relevante for virksomhedens aktiviteter. Røggasrensningsanlægget skal sikre, at emissionsgrænseværdierne, der er gældende for krematorier, kan overholdes.

Vurdering af bedste tilgængelige teknik

Med de stillede standardvilkår vurderes det, at virksomheden vil leve op til BAT.

Ophør af virksomhed

Der er stillet vilkår for ophør af virksomheden.

Risikovurdering i forhold til Habitatdirektivet

I henhold til §§ 7, 8 og 11 i Habitatbekendtgørelsen⁶ skal kommunen i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelser foretage en vurdering af, om det ansøgte kan

- påvirke et Natura 2000-område væsentligt,
- beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter der er optaget på EF-habitatdirektivets bilag IV, eller
- beskadige plantearter, der er optaget på EF-habitatdirektivets bilag IV

Natura 2000 områder er særlige bevaringsværdige naturområder, og bilag IV-arter er sjældne dyr og planter, hvis levesteder skal beskyttes i henhold til bilag IV i Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer).

Nærmeste Natura 2000-område er nr. 96, "Bolderslev Skov og Uge Skov", hvis nærmeste udpegning er Søst Skov, der ligger ca. 550 m vest for krematoriet.

Vurdering i forhold til habitatdirektivet

Virksomhedens arealer vurderes ikke at rumme forekomster eller potentielle levesteder for beskyttelseskrævende arter efter Naturbeskyttelseslovens⁷ § 29a og habitatdirektivets bilag IV arter.

Virksomhedens drift, herunder støjbidrag, vurderes ikke at kunne påvirke området.

I forhold til dyrearter optaget på habitatdirektivets bilag IV a) vurderer kommunen, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter omfattet af bilaget, da kommunen ikke har kendskab til forekomster eller registreringer af arterne på/ved krematoriet.

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV b) vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at virksomhedens ansøgte aktiviteter ikke medfører væsentlig påvirkning af habitatområder eller bilag IV arter. Der er derfor ikke foretaget yderligere konsekvensvurdering.

Natur

Nærmeste større areal, der er beskyttet jf. § 3 i Naturbeskyttelsesloven, er beliggende ca. 500 m syd for krematoriet (eng). Nærmeste §3-beskyttede vandløb er beliggende 250 meter vest for krematoriet.

---

⁶ Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

⁷ Miljø- og Fødevareministeriets lovbekendtgørelse nr. 1122 af 3. september 2018 om naturbeskyttelse

Der er ingen konflikter i forhold til beskyttet natur, diger eller andre naturforhold med hensyn til virksomhedens placering og drift. Der er ingen registreringer i området.

Vurdering i forhold til natur

Det er Aabenraa Kommunes vurdering, at den ansøgte aktivitet ikke udgør en risiko for den omkringliggende natur.

Afgørelse om VVM

Virksomheden er omfattet af punkt 10b - Anlægsarbejder i byzoner, herunder opførelse af butikcentre og parkeringsanlæg i VVM-lovens bilag 2. Vurdering og afgørelse om VVM kan ses i bilag 1.

Del 4: Samlet vurdering og udtalelser

Samlet vurdering

Med de stillede vilkår for krematoriet er det Aabenraa Kommunes vurdering, at det kan indrettes og drives på en måde, der ikke giver anledning til væsentlig forurening eller gener for det omgivende miljø.

Partshøring

Et udkast af godkendelsen har været sendt i 14 dages partshøring til ansøger, virksomhed og naboer. Der er ikke indgået bemærkninger.

Del 5: Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages, jf. Miljøbeskyttelsesloven⁸, til Miljø- og Fødevareklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat.
- Enhver, der har en individuel og væsentlig interesse i sagens udfald.
- Landsdækkende foreninger og organisationer i det omfang, de har klageret over den konkrete afgørelse.
- Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål, og som har meddelt, at de ønsker underretning om afgørelsen.
- Sundhedsstyrelsen.

Afgørelsen annonceres offentligt den 8. maj 2019 på www.dma.mst.dk. Når afgørelsen annonceres offentligt, regnes klagefristen fra offentliggørelsen. En eventuel klage skal være modtaget senest den 7. juni 2019, der er dagen for klagefristens udløb.

En klage har ikke opsættende virkning for tilladelser, godkendelser eller dispensationer, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. Miljøbeskyttelseslovens § 96.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal det ske via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NemID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis du ønsker at afprøve afgørelsen for domstolene, skal det ske 6 måneder fra datoen hvor afgørelsen er givet eller offentliggjort, det vil sige senest den 8. november 2019. Er afgørelsen påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden for klagefristen, er fristen for at anlægge et civilt søgsmål 6 måneder efter at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse foreligger.

Underretning om miljøgodkendelse og afgørelse om VVM

En kopi af den endelige godkendelse inkl. VVM-afgørelse er sendt til:

- Aabenraa Krematorium, Morten Hansen, moha@km.dk
- Krematoriekonsulenten, Søren Reinholdt Jepsen, srj@kremkon.dk
- Aabenraa Kommune, team byg, Jens Danielsen, jdani@aabenraa.dk
- Sundhedsstyrelsen, sesyd@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, lokal afd., dnaabenraa-sager@dn.dk
- Formand for DN Aabenraa Ulla Lendal, lendal@nypost.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, dof@dof.dk
- Friluftsrådet, soenderjylland@friluftsraadet.dk

⁸ Miljø- og Fødevareministeriets lovbekendtgørelse nr. 1121 af 3. september 2018 om miljøbeskyttelse

Miljøgodkendelsen inkl. VVM-afgørelse kan endvidere ses på Aabenraa Kommunes hjemmeside, samt Digital MiljøAdministration www.dma.mst.dk.

Bilag

1. VVM-afgørelse
2. Oversigtskort 1:5.000
3. Oversigtskort 1:1.000
4. Indretning af krematoriet
5. Situationsplan
6. Principdiagram, kul-dosering